

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 1508/06
13.07.2006. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија Снежане Андрејевић, председника већа, Соње Бркић, Слађане Накић-Момировић, Николе Станојевића и Софије Вагнер-Личеноски, чланова већа, у парници тужиље АА коју заступа АБ адвокат против тужених ББ, кога заступа БА адвокат, ВВ, ГГ и ДД, које заступа БВ адвокат, ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Окружног суда у Панчеву Гж.159/06 од 22.2.2006. године, у седници одржаној 13.7.2006. године, донео је

П Р Е С У Д У

I. ОДБИЈА СЕ ревизија тужиље изјављена против пресуде Окружног суда у Панчеву Гж.159/06 од 22.2.2006. године у односу на тужене (II, III и IV) ВВ, ГГ и ДД.

II. УКИДАЈУ СЕ пресуда Окружног суда у Панчеву Гж.159/06 од 22.2.2006. године и пресуда Општинског суда у Панчеву П.1468/02 од 20.7.2005. године у односу на првотуженог ББ и у овом делу предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Окружног суда у Панчеву Гж.159/06 од 22.2.2006. године одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена пресуда Општинског суда у Панчеву П.1468/02 од 20.7.2005. године којом је одбијен захтев тужиље за утврђење права својине са $\frac{1}{2}$ дела по основу заједничке брачне имовине на уличној стамбеној згради П + 1 са споредним просторијама сазидањом на парцели бр. аа од 2 ара и 47м² уписаној у ЗКУЛ вв КО Панчево и обвезивање тужених да јој то право признају и трпе да тужиља на основу ове пресуде упише своје сувласничко право у земљишну књигу Општинског суда у Панчеву; одлучено да свака странка сноси своје трошкове.

Против ове другостепене пресуде тужиља је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права због које је и чињенично стање остало нептпуну утврђено.

Врховни суд је испитао побијану одлуку у смислу члана 399. Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС", бр.125/04) и нашао да је ревизија делимично основана.

У поступку, у погледу одлуке о захтеву тужиље за утврђење права сусвојине по основу стицања у току трајања заједнице живота у браку, у односу на друго, треће и четврто тужене ВВ, ГГ и ДД није учињена битна повреда из члана. 361. став 2. тачка 9. ЗПП, а нема ни битне повреде из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП на коју у ревизији указује тужиље јер побијана одлука у овом делу садржи разлоге о битним чињеницама.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља и првотужени су закључили брак 20.2.1982. године и имају двоје пунолетне деце. Њихов брак је разведен правоснажном пресудом 6.12.2004. године, по споразуму. Спорне непокретности стечене су као заједничка својина тужиље и првотуженог током трајања њихове брачне заједнице, радом и заједничким средствима, а у земљишну књигу као власник спорних непокретности био је уписан првотужени. Током трајања брака првотужени је 19.6.1996. године преко Агенције "ЕЕ" са знањем и уз сагласност тужиље позајмио 45.000,00 ДЕМ односно 675.000,00 динара уз обавезу плаћања уговорене камате, а у земљишне књиге је као обезбеђење овог зајма уписано заложно право у корист друго, треће и четвртотужених. Првотужени није вратио зајам употребљен за потребе породичног домаћинства тужиље и првотуженог. Како зајам није враћен дозвољено је принудно извршење јавном продајом хипотековане непокретности. Спорна непокретност је у извршном поступку 18.6.2002. године досуђена друго, треће и четвртотуженом као најповољнијим купцима а решењем о извршењу од 11.9.2002. године је одређено и принудно иселење првотуженог са свим лицима и стварима и предаја спорне непокретности друго, треће и четвртотуженом. Принудно иселење спроведено је 22.4.2005. године. Дана 2.4.2003. године извршен је упис права сусвојине у земљишну књигу у корист друго, треће и четвртотужених (2/9 делова у корист друготуженог, 2/9 делова у корист трећетуженог и 5/9 у корист четвртотуженог).

Полазећи од овако утврђено чињеничног стања, нижестепени судови су правилно одлучили када су одбили захтев тужиље за утврђење права сусвојине са $\frac{1}{2}$ дела и укњижбу у односу на друго, треће и четвртотуженог, али су одлучујући о захтевима тужиље погрешно применили одредбе Закона о браку и породичним односима ("Службени гласник РС"; бр. 22/80, 11/88, "Службени гласник РС", бр. 22/93, 25/93, 35/94, 46/95 и 29/01) који је престао да важи ланом примене Породичног закона ("Службени

20/05, 06/04, 10/05 и 20/04, који је престао да важи даном примене Породичног закона ("Службени гласник РС", бр. 18/2005) – дана 1.7.2005. године, обзиром да је првостепена одлука у овој парници донета 20.7.2005. године, у режиму важења новог Породичног закона.

Наиме, према одредбама члана 357. став 1. у вези члана 362. став 1. и 363. Породичног закона, одредбе овог закона примењују се и на породичне односе који су настали до дана почетка примене овог закона осим ако овим законом није друкчије одређено. Изузетак је прописан чланом 357. став 3. Породичног закона кад су у питању судски, односно управни поступци који су покренути по одредбама Закона и породичним односима – ако је до почетка примене Породичног закона 1.7.2005. године донета првостепена одлука, јер се само тада поступак наставља по одредбама Закона о браку и породичним односима.

То значи да се судски односно управни поступак покренут по одредбама Закона о браку и породичним односима наставља по одредбама Породичног закона, осим ако је до дана почетка примене овог закона донета првостепена одлука (члан 357. став 2.), а ако после почетка примене Породичног закона ранија одлука буде укинута – поступак ће се такође наставити по одредбама Породичног закона, будући да се ради о одредбама когентне природе за које је законом прописано њихово повратно дејство и на породичне односе који су настали до почетка примене породичног закона.

Режим посебне и заједничке имовине, стицање и деоба уређени су одредбама члана 168. до 190. Породичног закона, а члан 178. прописује да се деоба заједничке имовине може вршити за време трајања брака и после његовог престанка. Супружници имају право на деобу (члан 178.) која се може извршити споразумно, а ако се не могу споразумети – деобу заједничке имовине врши суд (судска деоба). За судску деобу из члана 180. овог закона важи претпоставка да су удели супружника у заједничкој имовини једнаки а већи део зависи од околности случаја и утврђује се на начин прописан чланом 180. ст. 3., 4. и 5. Породичног закона.

Право на деобу заједничке имовине по одредбама члана 181. Породичног закона имају: супружници, наследници умрлог супружника и повериоци оног супружника из чије се посебне имовине нису могли намирити њихова потраживања.

Тужени ВВ, ГГ и ДД као повериоци првотуженог – разведеног супружника тужиле, које су своји потраживање реализовали принудним извршењем на хипотекованој непокретности не захтевају судску деобу – за коју би били активно легитимисани само под условом да своје потраживање према супружнику – дужнику нису могли намирити. Међутим, у спору поводом захтева за судску деобу, одређивањем удела супружника у заједничкој имовини повериоци нису пасивно легитимисани у смислу одредба члана 179., 180. и 198. Породичног закона.

Осим тога, на стечена права друго, треће и четвртотужених као купаца којима је у поступку принудног извршења на непокретностима – непокретност досуђена и предата, ни укидање ни преиначење решења о извршењу после правоснажности решења о предаји непокретности нема и не бих имало утицаја, обзиром на одредбе члана 159. ЗИП-а који је важио у време предаје спорне непокретности овим туженима у извршном поступку.

Из изнетих разлога, Врховни суд је на основу члана 405. став 1. ЗПП одлучио у изреци под I.

Међутим, ревизијом тужиле се основано указује да је у односу на одлуку о захтеву тужиле према првотуженом због погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено.

Тужила је, у смислу члана 177. Породичног закона, овлашћена да захтева утврђивање сувласничког, односно суповеријалног удела сваког супружника у заједничкој имовини, а по одредбама члана 188. ЗПП овлашћена је да захтева утврђење постојања односно непостојања неког права или павног односа или утврђење да је неко право или правни однос постојао, ако за то има правни интерес.

Имајући у виду да су одлучујући о захтеву тужиле у овом делу нижестепени судови погрешно применили одредбе Закона о браку и породичним односима уместо Породичног закона и пропустили да правни интерес тужиле за подношење тужбе за утврђење из члана 188. ЗПП оцене и према наведеним прописима о законској претпоставци једнаких удела у заједничкој имовини, обзиром на захтев тужиле и изјашњења првотуженог, Врховни суд је укинуо обе нижестепене пресуде и на основу овлашћења из члана 407. став 2. ЗПП одлучио као у изреци под II.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити речене недостатке и одлучујући о захтеву тужиле у односу на првотуженог донети закониту и правилну одлуку.

Председник већа-судија,

Снежана Андрејевић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

сд

